

L' APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número. 5 céntims. | Un any de subscripció. . . 2'50 pessetas.
 Deu números.. . . . 30 » | Deu subscripcions anyals. 13 »

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
 Y EN CASA D. EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

Finca de Rochet

Encara á Montpeller varem voler veurer una altra finca qu'era la de Rochet á 3 kilometros al Nord de la ciutat.

Té 100 jornals de terra que de 1903 á 1905 produian 5.000 y 6.000 cargas de vi, ó sian de 50 á 60 cargas per jornal. Era una hermosa producció.

Aquesta finca pertenyia al director de la Escola de Agricultura de Montpeller. Se citava llavors com lo primer modelo de fincas ben cuidadas, y de cellers ben fets, ben cuidats y ab luxo de llimpiesa.

Las notas d'uns visitants que llavors hi anaren son altament encomiasticas.

Las plantacions son á 1'70 metros en cuadro y á 1'60 metros en cuadro. Cada 70'passadas una carretera de 1'80 metros d'ampla que van á altres carreteras generals de 2'70 metros ample en las que ja poden cruarsarse dos carros.

Cullian 50 donas uns 15 dias; cada tres donas un home per portar los rahims á las pasteras ó carros. Aquets carros ja havém dit com eran. Uua caixa feta ab tlistons y á dintre

forrada ab una lona que's corda ab corretjas. Cada pastera porta de deu á dotze cargas de brema ab dos cavalls. Feyan dos collas de 25 donas, cada colla te un carro que'l va omplin, un altre que está en cami, y un altre al celler á la descarga.

Necesita cada colla tres carros, pero sols dos cavalls porque enganxan y desengaxan.

L'amio va morir y la viuda va seguir cuidantla, pro la producció li ha baxat á la meytat. Avuy sols fá 3.000 cargas, y las vinyas son netas y cada cep porta una estaca, y totas las feridas de la poda se veuhen sudadas ab sulfat de ferro, y'l major-dom que la cuida es lo mateix de llavors. Los cellers enamoran per la seva llimpiesa, las cosas totas molt ben endressadas, en una paraula, no hi faltan cuidados, ni atencions. Pero á pesar d'axó la cullita ha baxat de 6.000 y 5.000 cargas á 3.000.

Quan dirigia Mr. Saint-Pierre Director de la Escola hi havia una inteligencia y un geni al devan de tot.

Lo ben pensadas de las obras del material de celler, de petits aparets inventat per ell, los estudis del preu de cost, lo preu que va costar tota la obra, los foudres, las premp-

sas y màquines y tots los seus detalls, tots los tinch á la vista, tots provan que Mr. Saint-Pierre era un home que se 'n cuidava y que hi entenia.

A las sevas mans era finca de 6000 cargas y creya que faria més perquè molts ceps no havian arribat encara.

Faltant ell la finca es de 3.000 cargas, y tindrà proximament los matexos gastos y las matexas contribucions.

Un no pot dir en que 's perden, ni lo que hi falta, pro allà vaig recordar que Mr. Gervais qu' haviam visitat el dematí va dirnos que cada 20 ó 25 anys s' han de cambiar los ceps americans, y qu' ell ja anava arrancant y replantant. Me va semblar que en aquesta finca de Rochet convenia arrancar y replantar, com si 'ls ceps se tornessen bordencs.

No vaig creure may que hi faltessen adops, ja perquè la terra era molt bona, ja perquè el majordom de la finca de Mr. Gervais que es la millor qu' hem vist á Montpellier, nos digué al matí qu' ells empleavan poch adops, y no obstant te las millors cullitas.

Lo que indubtablement hi falta es such de cervell del antich amo, ja que al desapareixer aquest comensaren á minvar las cullitas.

Quan l' arbre cau los aucells fugen. Axó ferem nosaltres tres, fugirem ó sortirem de la finca sense que res de lo que hi haviam vist (y encar que hi ha molt bó) nos fés impresió de cap mena.

Al arribar á la fonda exprimirem lo cervell pera poder fer apuntes y ni 'l Joseph, ni 'l Pinet, ni jo saviam qu' apuntar, ni 'ms recordavam de res. Costá molt poder recullir aquestas notas.

L' endemà era la mare de Deu d' Agost, patirem la mar pera poder anar á Missa, pus no saviam las igle-

sias, ni las horas y quan haviam arribat á lloch, la Missa era comensada. Oirem Missa d' onze, esmorsarem bé y prenguerem el tren cap á Cette, que es la mes hermosa de las ciutats del mitjdia.

Pels carrers grans canals y barcos; carros de 14 metros de llarch en que un sol cavall trajina al trot 11 bocoys buits, y dos cavalls 5 bocoys plens. Axó si, tot es plá com la mà.

Lo Pinet deya que may havia vist tants mils bocoys com per aquellas vores de canal.

Manel Raventós.

Massa llum y poca forsa

III.

Gaire bé que no n' hi ha de centres educatius de la voluntat.

Tota la ensenyansa oficial se creu obligada sols á ensenyar las assignaturas corresponents; á educar y á formar lo cor dels joves se 'n creu desobligada del tot.

Los amos que tenen dependents sols solen cuidar de treuren lo trevall, com qui ha llogat un matxo, sens cuidar de las ideas, de las costums, d' educarlos, de formarlos. Avans los amos se creyan obligats á vetllar per ells.

Las mestressas ab las minyonas, també s' han desobligat d' educarlas.

Los matexos dependents y minyonas se creuen que l' amo y la mestressa no no n' han de fer res de la seva conducta y modo de pensar, con tal que fassin la feyna.

Lo desafecte dels dependents ab los amos y dels amos ab los dependents, es cosa corrent.

No sé si 'l descuit d' educarlos y vigilarlos com á fills ha portat lo desafecte; ó si la falta del mutuo amor ha portat lo descuit de cuidarlos.

Segons En Payot en son llibre de «La educació de la voluntat» sols los col·legis religiosos y altres pochs han cuidat junt ab la ensenyansa, la educació de la voluntat.

Axó ha sigut l' éxit d' aquets col·legis y la caiguda de la ensenyansa oficial.

Si no fos de necessitat pels exámens y pels títuls acudir als centres oficials, los Instituts y Universitats podrian tancar-se per falta de dexebles.

En Desmoulins á Fransa y alguns particulars á Barcelona, volen fer ensajos d' educar la voluntat. Es un treball profitós.

Los pares de familia per cert instint natural, fins los no católics, treuen llurs fills dels Instituts hont ensenyan, y 'ls duen als col·legis religiosos hont educan.

I axó qu' aquets son molt més cars y han de anar á raurer als altres pels examens y que 'ls professors religiosos no tenen el prestigi y la aureola dels catedràtics.

La ensenyansa oficial no te mes defensa que la expulsió de las ordres religioses.

Axí ho han vist á Fransa y axis ho han fet.

Fransa ha pujat al grau d' adelanto en que 's trova gracias á la ensenyansa religiosa.

Sense ella ¿ahont anirá á parar? Dintre cinquanta ó cent anys ho sabrán los que hi visquin.

N' hi ha que creuen que l' Estat podria empendre la educació, creant centres educatius per tot. En certes nacions pot ser sí, pero á Espanya y Fransa evidentment no pot fer res. Se veu impotent, li falta brújula, no sab ahont va.

Per educar la voluntat, pera saber lo qu' hem de fer, es indispensable saber ahont anem, tenir un ferm propòsit de assolir un fi.

¿Estém los homes units per un ma-

teix fi, qu' es Deu y tenim á Ell com á superior que 'ms dona lleys per assolirlo? ¿O estém los homes disgregats com las bestias, sens més fi comú que 'l que trovi nostra inventiva y quals fins llavors serán á mils?

En altres paraules. Qu' hem de morir es ben positiu, no es pas idealisme.

Que després de la mort vé premi ó càstich, ó que ab la mort tot s' acabava, es evident. O la una cosa ó l' altra.

O ab la mort tot s' acabava, ó després d' ella vé altra vida.

Lo qu' hem de fer, la conducta que hem de observar, las relacions entre uns y altres tot es tan diferent en els dos cassos, que si no 's resolt axó primer no hi ha educació possible.

Si ab la mort tot s' acaba, la base de la educació será l' egoisme. *Ande yo caliente y riase la gente.*

No hi ha cap argument llògich de feros fer sacrificis, sino 's funda en nostre major profit material.

La germana de la caritat fora el prototipo de la bestiesa humana.

Si després de la mort vé premi ó càstich, si allá Deu ems espera pels comptes, llavors la base de la educació, será com ensenya la Iglesia, la caritat.

Es indispensable per educar resoldre el punt del fi del home, pera basar la educació sobre l' egoisme ó sobre la caritat.

Los Estats moderns solen divagar en aquest punt, per axó están incapacitats per educar.

La voluntat no es llum, es una forsa per obrar; necessita primer veurer hont vá; llavors será impulsada pel amor á lo que li conduex, per l' odi á lo que la 'n aparta. Si vá á las palpentas sens saber ahont vá, no vá en lloch.

Diógenes.

SETMANALS

Gracias á Deu, el president Loubet ha sortit d'Espanya. Que tinga bon viatge. No creyem pas que hagi pogut portarnos altre cosa que una aliansa política ab Fransa ó un tractat de comers ó ayres anticlericals ó res. Vulga Deu que siga res.

A Russia sembla que está esclatant una verdadera revolució. A Sant Petersburg, á Odessa, á Varsovia hi passen greus aconteixements. Las vagas se empalman, els ciutadans fan barricadas i la tropa mata gent. El Zar sembla inclinar-se al partit lliberal. Aquesta fora sa millor venjansa. L'absolutisme lliberal deixaria petit l'absolutisme històric com nosaltres venim experimentant.

També s'enredan las cosas de Hungría. L'emperador no vol transigir ab els nacionalistas. Ha refermat sa confiança al compte Fejervary autorisantlo á disoldre el Congrés i á fer novas eleccions ab el sufragi universal.

Ab aixó s'espera derrotar als nacionalistas ab el concurs dels socialistas i bullangueros. Deu encega als que vol perdre. El nacionalisme pot ser un puntal pera una dinastia, el socialisme no ho será may; pero treu del apuro present. Es el cas mateix de Catalunya. El govern atiant la demagogia contra'l país. Pel altra part la cosa té llogica porque aixís se vehuen devant per devant els dos enemics naturals el nacionalisme i el socialisme.

La crisis plantejada i resolta á darreries de la setmana passada no mereix pas una crónica. Los que han surtit son ningú i 'ls que han entrat també son ningú.

Si la mareix la catástrofe del «Cardenal Cisneros.»

Sembla una encarnació de la barca

de nostre Estat. Aquells pobres mariners no sabian per hont anavan, tal vegada qualsevol pescadoret de aquells mars els hauria pogut salvar, oportunament interrogat. Tampoc sap ahont va la nau del Estat i no hi ha ningú tan ignorant que no vegi que aném á una reventada general.

Dimars dematí morí cristianament á Barcelona en Manel Girona. Diuhen que era l'home mes ric de Espanya. ¡A la Mort aixó tan li fa!

L.

NOTICIAS LOCALS

—En el pas a nivell del tren immediat al Maset d'en Ros, sorprengué dimars passat á una dona de 70 anys la locomotora del balastre á dos quarts de dugues de la tarda. Avisat el Jutjat se personá en el lloch de la desgracia, instruint les oportunes diligencies y ordenant el llevament del cadávre.

—El ferit en la barrinada del dijous de la setmana passada segueix millorant y está fora de perill.

—El Cos facultatiu de la Companyia M. Z. A. estudia la manera d'axamplar els andens de nostra estació. Sembla que tan aviat com acabin els estudis, deprés dels tramits indispensables, se comensarán les obres de que tanta necessitat tenim.

—Ha mort el Moliner del Molí del Romeu.

A sa esposa y fills com á la restant familia enviém el testimoni de nostre condol. (E. P. D.)

IMP. RAMON GERMANS Y NEBOT.—VENDRELL.